

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК АГРАРНОЇ СФЕРИ УКРАЇНИ

Інноваційна діяльність на сучасному етапі розвитку економіки України є фундаментом стабільного та ефективного економічного зростання як окремої галузі, так економіки країни загалом.

Практична реалізація переходу до інноваційної моделі розвитку економіки має особливе значення для аграрної сфери, тому що саме вона забезпечує продовольчу безпеку країни, формує 17 відсотків валового внутрішнього продукту та близько 60 відсотків фонду споживання населення. У сільській місцевості проживає третина загальної кількості населення. Однак економічна ситуація, що склалася на даний час, не дає змоги подолати негативні явища.

Грунтовне дослідження різних аспектів інновацій та інноваційного розвитку здійснили у своїх працях іноземні та вітчизняні вчені: Албул А., Гохберг Л. М., Дацій О.І., Жукович І. А., Загородній А. Г., Захарченко В., Ильєнкова С.Д., Покропивний С. Ф., Фатхутдинов Р.А., Шпикуляк О.Г., Шумпетер Й., Ягудин С.Ю., Янковський К. П. та інші. Але питання інноваційного розвитку аграрної сфери виявилися недостатньо розробленими.

Поняття «інновація» вперше з'явилося в наукових дослідженнях в ХІХ столітті, хоча спочатку означало введення деяких елементів однієї культури (зазвичай, європейських звичаїв і способів організації) в іншу (в традиційні азійські і африканські суспільства). І лише на початку ХХ століття стали вивчатися закономірності технічних нововведень¹.

Основоположником теорії інновацій вважають Й. Шумпетера. Він в своїй роботі «Теорія економічного розвитку», виданою в 1912 р., розглядав інновацію

¹ Бездудный Ф.Ф., Смирнова Г.А., Нечаева О.Д. Сущность понятия инновация и его классификация // Инновации. - 1998. - №2.-3. - С. 4.

(нові комбінації) як засіб підприємництва для здобуття прибутку. В її зміст він втілював «конструювання нових способів виробництва і продуктів». У більш широкому, філософському змісті - це функція розвитку культури як сукупності життєдіяльності людини. Нововведення є цілісною, внутрішньо суперечливою й динамічною системою».²

Залежно від предмета та об'єкта дослідження інновації можна розглядати як результат (Албул А., Височан О.С., Гохберг Л.М., Захарченко В., Пікуш Ю. В., Фатхутдінов Р.А., Шпикуляк О.Г.), як зміни (Дацій О.І.) та як процес (Ильєнкова С.Д., Гохберг Л.М., Шумпетер Й., Ягудин С.Ю.). Різноманітність підходів до визначення свідчать про те, що інновації як економічна категорія є багатограними та різними за своїм характером, потребують подальшого тлумачення і класифікації.

Перехід аграрної сфери України на інноваційну модель розвитку пов'язаний з питаннями агроінновацій. У найбільш широкому розумінні агроінновація – це інновація реалізована в аграрній сфері. Науковці пропонують різні підходи до визначення даного поняття, але всі приходять до висновку, що аграрні інновації мають ряд особливостей порівняно з інноваціями в інших галузях економіки.

Основними особливостями інноваційної діяльності в агропромисловому виробництві є залежність сільського господарства від природних умов; дослідження живих організмів; розпорошеність сільськогосподарського виробництва на значній території; тривалий процес розробки новації тощо.

Провівши теоретичні дослідження понятійної бази інноваційного розвитку аграрної сфери, було виявлено, що існує неоднозначне трактування різними науковцями таких категорій, як інновація, агроінновація. Це зумовлено, в першу чергу, особливостями самого сільського господарства.

Подальші дослідження повинні спрямовуватися на вивчення та вдосконалення методики розгляду розвитку та ефективності інноваційної діяльності аграрної сфери.

² Шумпетер Й. Теория экономического развития. - М.: Прогресс, 1982. - С. 169 - 170.